

CULTURA

Segunda Epoca — Año XLVIII
Número 336
Valls, febrero de 1975

DIRECTOR
PERE ALTÈS I SERRA

Depósito Legal T. 147 - 1975 — Redacción y Administración: Retiro Jose Antonio, s/n — Editor: Asociación de Alumnos y Ex alumnos de la Escuela de Maestría Industrial — Imprenta: Seri-graf, de J. Vallverdú, Bisbe Sitjó, 2 - Valls.

SUMARIO

DIARIS CATALANS...	
Josep M. Figueres	1
TEORIES	
Josep M. Giné i Roselló	3
UN PARC INFANTIL AL MAS MIQUEL	
Josep Vilanova i Puigbó	4
A TAL SENYOR TAL HONOR	
Josep M. Freixes i Cavallé	5
L'AMO DEL PILAR DE CINC	
Cosme Vidal i Rosich	6
DUES PLANTES INTERESSANTS...	
Josep Barrau i Andreu	8
UNA SESSIÓ AL PLE MUNICIPAL	
P. Altès i Serra	10
EXPOSICIONS	
Davensol	11
COLUMNA DE L'IDIOMA	
J. Rius i Guasch	12
LA CONQUESTA DEL BATIAN	
Jordi Magriñà	13
ESTAMPES RETROSPECTIVES	
J. Ventura i Solé	15
GALERIA VALLENCA	
Jordi	16
EVOCACIONS VALLENQUES	
Josep Batalla i Ribé	17
ART, VARIA, CINEMA, TEATRE	18
FINESTRAL A LA CIUTAT	19
A. A. E. E. M. I.	
Miquel Trenchs i Mestre	22

LES NOSTRES COL·LABORACIONS

Diaris catalans: cristal·lització d'un esforç col·lectiu

UNA MICA D'HISTORIA...

Una volta passada la feixuga postguerra, i ben entrats ja els anys seixanta, amb una nova cançó cada vegada més influent, una indústria editorial en constant expansió fins arribar a la crisi de finals d'aquesta dècada, una sensibilització amb conferències, publicacions locals i algun òrgan de premsa ja amplament difós —“Serra d'Or”, “Tele Estel”, les 10 pàgines de la desapareguda “Revista Europa”... —els inicis de la programació en català a T.V., alguna pel·lícula folk-lòrica i un tímid però cada vegada més ferm renovellament de la classe burgesa il·lustrada, fa que un sector d'aquesta classe social enceti els primers intents per treure un diari en català.

Fou l'intent del diari catòlic i conservador “El Matí”, que durant la guerra civil fou ocupat per un partit comunista ortodox, que tragué, amb la prèvia eliminació d'aquest diari, el seu “Treball”. L'intent va fer aigües en no poder incloure el seu capçal al *Registro de Empresas Periodísticas*.

Dins la mateixa línia ideològica, passats uns anys, hi va haver el segon intent: “Migdia”. Un diari vinculat encara més a les finances i a l'alta burgesia catalana. Un diari que ja va comptar amb un abundós capital de bell començament, i tractava de llançar un diari neutre, asèptic, a l'estil del “Journal de Genève”. Malgrat ser un intent responsable econòmicament, i coherent amb la seva línia de pensament, després de diverses accions, no conegudes encara, no va poder sortir, tot i que diverses personalitats del Consell de Ministres havien donat el seu vist i plau. Aquests dos intents, ajudats per la primavera Fraga i amb una constant pressió popular demostrada en l'ú-

nica forma pública de manifestació —les cartes al director—, va fer que el projecte, el de “*Migdia*”, es recordés no ja com una heroïcitat cívica o com un negoci cultural —recordem que un diari és igual que una fàbrica amb tot el que això comporta—, sinó com una possible realitat. La base demogràfica en augment —no la purament humana, sinó la de persones alfabetitzades en la seva llengua parlada—, el creixement o la major visibilitat del sentiment cívic o col·lectiu —quants eufemismes!— i un conglomerat molt divers de factors, fa que la nova conjuntura política, la primavera Pío, accepti un nou intent de diari català: “*Avui*”. Però els plantejaments havien de ser diferents, car, i no per allò de “a la tercera va la vençuda”, el país no necessitava —necessita— provatures o intents, sinó realitats.

SITUACIÓ ACTUAL

Hem vist, massa esquemàticament potser, la base que ha permès emergir “*Avui*”, però cal concretar unes dades per abastar el significat operatiu d'aquest diari. Després dels fallits dos intents, la comissió organitzadora va creure útil llançar “*Avui*” no com una S. A. de mitja dotzena de patricis culturals i cívics, per les connotacions òbvies que el fet comporta, sinó com una Societat Oberta, en la qual tot el poble català hi aboqués el carro. Així l'empresa seria, és, de tots, amb participacions mínimes de 1.000 pessetes i una quantitat teòrica de subscriptors que arribaria als 30.000 amb un capital total de 60 milions de pessetes. Actualment es tenen ja 22 milions, i l'empresa es manté d'interessos i té bloquejats en diversos bancs el capital social. Falta poc per arribar a la segona fase, una vegada enllestits els primers 30 milions, i aleshores començarà la campanya de promoció a un nivell més massiu a com s'ha fet fins ara, mitjançant cartes particulars(1).

La premsa catalana (2) s'ha fet ressò d'aquesta primera fase pràcticament enllestida, car els milions que falten, 8, estan emparaulats i són de subscriptors que estan enviant paulatinament les seves 1.000 pessetes, però encara no ho han fet tots. La ideologia del diari, amb els precedents esmentats, ja ens podem imaginar com serà, però des que he reflexionat sobre la necessitat, urgent, i cada com més, d'un diari català, cal veure com primer sortirà, tot fent un símil amb la premsa de pre- guerra quan, solament a Barcelona, hi havia set diaris en català, una “*Veu de Catalunya*”, després una “*Publicitat*”, posteriorment un “*Treball*” i per acabar un “*Estat Català*”. És a dir, tota una gamma de premsa, com diu el quadre del setmanari “*Cambio 16*”, amb 25 diaris catalans del 1879 al 1937, i això que el redactor se n'ha deixat al·lucinar per esmentar. Una gamma de premsa, doncs, que sigui testimoni d'una realitat que és diferent a la de l'immediat passat. Potser per això el diari català té un nom ben significatiu: “*Avui*”.

EL CAS ANDORRA: UNA FELIÇ PRESENCIA

L'especial situació legal del Principat d'Andorra, així com la gosadia d'un petit sector de prohoms, ha endegat des de mitjan novembre, si no recordo malament, un diari del qual se n'ha fet molt poc ressò Barcelona, potser perquè encara no està autoritzada la seva entrada. El diari andorrà és exactament, ara, això: “*El Poble Andorrà. Diari Independent*”. L'equip inicial, format per persones andorranes, ha realitzat un model zero de diari, que es va continuant. Setze pàgines; les clàssiques seccions de local, nacional, internacionals, esports... i uns terribles condicionaments: la base demogràfica petita. Tots els val·lencs sabem els pocs habitants que té la ciutat germana. La dificultat econòmica, actualment hom la solventa gràcies a l'ajut dels prohoms andorranistes, però aquestes característiques s'agreu·jaran, sobretot a llarg termini, si el diari no pot arribar al sud dels Pirineus amb la mateixa facilitat com arriba al nord, sobretot a Perpinyà. Arribarà el moment que el “*Poble Andorrà*” no podrà competir amb els seus col·legues espanyols o francesos, car l'especialització de la temàtica —sobretot andorrana—, el poc nombre de pàgines —16—, i el preu —10 pessetes—, faran tremolar el dinàmic *staff* que ha endegat el primer diari català d'ençà el 1939. Cal, en primer lloc, com procura fer aquest equip, que el diari arribi al sud, i, una vegada a la mà els permisos, efectuar la necessària reconversió, d'acord amb la nova base de lectors: catalans del Principat i catalans d'Andorra, juntament amb lectors dels altres països catalans.

A TALL DE CLOENDA

L'única realitat periodística que actualment hi ha en català no és al nostre abast. Jo mateix sóc col·laborador del diari andorrà i encara he de veure dels diversos articles que he publicat. “*Avui*” va per demà. Hom calcula que pels volts del 1977, si tot va bé, podrem entrar en una botiga i demanar “*Avui*”. Esperem-ho.

Josep M. Figueres

(1) La persona que desitgi més informació d'*Avui*, pot escriure a Premsa Catalana, S. A. (Rambla de Catalunya, 15, Barcelona), i tot seguit rebrà una amatenent resposta.

(2) Josep M. Figueres: «El primer diari català ha sortit a Andorra», *Canigó*, 374. Xavier Garcia: «*Avui*, un diari pagat pel poble català», *Canigó*, 376. Jaume Guillaumet: «Diaris en català: frustració i esperança», *Presència*, 351. Redacció: «Un diari en català», *Cambio 16*, 96. Joaquim Ventalló: «Diaris en català. Fa 34 anys que no en surt cap», *Oriflama*, 132. Qui vulgui aprofundir en aquesta qüestió pot llegir-se el diversos llibres de Francesc Vallverdú o els dos volums de J. Torrent i R. Tasis *Història de la premsa catalana*, publicats per Editorial Bruguera i necessitats d'una revisió a fons feta per un equip d'especialistes. A *Serra d'Or* (desembre de l'any passat) hi ha publicada una llarga i interessant entrevista amb un dels promotors d'*Avui*.